Andrzej Napiórkowski OSPPE, *Kościół w Maryi. Maryja w Kościele*, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II – Wydawnictwo Jedność, Kraków – Kielce 2016, 215 stron (ISBN 978-83-7971-546-6)

Książka ojca prof. Andrzeja Napiórkowskiego nawiązuje do jego wcześniejszych artykułów poświęconych zagadnieniu roli Maryi w życiu i posłannictwie Kościoła. Stanowi zebrane w jedną całość jego refleksje, które z jednej strony ukazują Maryję w tajemnicy głębokich, nierozerwalnych więzi z Kościołem, z drugiej zaś prezentują Jej rolę w perspektywie ekumenicznej. Wydaje się, iż zamysł książki jest nie tylko interesującą i bardzo użyteczną propozycją dla studentów teologii, zwłaszcza tych, którzy studiują mariologię, ale także cennym wsparciem dla wszystkich posługujących w zbawczej misji Kościoła.

Dzieło *Kościół w Maryi. Maryja w Kościele* można potraktować w pewnym sensie jako podręcznik akademicki z zakresu mariologii, na co wskazuje chociażby sama struktura spisu treści. Prezentowaną pozycję książkową rozpoczyna słowo wstępne Autora, które umiejętnie wprowadza w podejmowaną tematykę mariologiczną. Natomiast zasadnicza treść podzielona została na dwanaście rozdziałów, a te z kolei na mniejsze bloki tematyczne.

Rozdział pierwszy zatytułowany: *Czy Kościół może być niemaryjny?* (s. 9-26), zwraca szczególną uwagę na obecność Maryi w Kościele w perspektywie historii zbawienia. Odwołując się do argumentów biblijnych, patrystycznych oraz historycznych, ukazuje rolę i znaczenie Maryi w Bożym zamyśle zbawczym.

Rozdział drugi, noszący tytuł: *Geneza i natura Kościoła* (s. 27-46), podejmuje zagadnienie konstytuowania wspólnoty Kościoła. Wychodzi od stworzenia świata opisanego w Biblii i poprzez kolejne etapy historii zbawienia prezentuje powstawanie i kształtowanie się Kościoła jako wspólnoty.

Biblijno-teologiczne uzasadnienie maryjnego kultu jest próbą odpowiedzi na pytanie, dlaczego należy czcić Maryję, co stanowi temat trzeciego rozdziału (s. 47-71). Na podstawie wnikliwej analizy Pisma Świętego, Autor wskazuje na fundament nauczania Kościoła katolickiego o kulcie maryjnym.

Rozdział czwarty pt. *Wniebowzięta umacnia wiarę w eschatyczne powołanie Kościoła* (s. 72-86) kryje w sobie refleksję mariologiczną w kontekście ekle-

zjalno-eschatologicznym, przedstawiając Maryję jako Tę, która ma swój udział w zbawczym dziele Chrystusa.

Maryja Matką miłosierdzia (s. 87-102) to tytuł kolejnego, piątego rozdziału. Wychodząc od refleksji nad stosunkiem Maryi do Chrystusa, odwołując się do przekazu biblijnego oraz nauczania Kościoła, ojciec prof. Napiórkowski ukazuje Maryję jako Matkę miłosierdzia w dziele zbawienia.

W rozdziale szóstym został podjęty temat: *Niepokalana prowadzi ku nadprzyrodzonej nadziei* (s. 103-109). Jest w nim zawarta refleksja na temat niepokalanego poczęcia Najświętszej Maryi Panny w świetle doktryny i praktyki pobożności maryjnej.

W kolejnym rozdziale, zatytułowanym: *Jasnogórska Ikona wolności Jana Pawła II* (s. 110-136), przybliżone zostało osobiste doświadczenie wiary i pobożności maryjnej (szczególnie w odniesieniu do Maryj obecnej w Cudownym Obrazie na Jasnej Górze) Karola Wojtyły, a później papieża Jana Pawła II. Autor przeprowadził także analizę poszczególnych tytułów godności, jakie Papież-Polak nadawał Pani Jasnogórskiej.

Rozdział ósmy pt. *Peregrynacja wizerunku Maryi – współtworzenie kościelnej wspólnoty* (s. 137-152) poświęcony jest namysłowi nad zjawiskiem peregrynacji obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej po polskich parafiach. Ową praktykę Nawiedzenia Autor słusznie rozpoznaje jako akt chrystologiczno-eklezjotwórczy.

Przedmiotem rozważań w rozdziale dziewiątym, zatytułowanym: *Maryja w dialogu katolicko-protestanckim* (s. 153-174), jest teologiczna refleksja na temat międzywyznaniowych uzgodnień dotyczących osoby Maryi i Jej roli w dziejach zbawienia. Autor podkreśla konieczność dialogu ekumenicznego dotyczącego mariologii.

Pośrednictwo Maryi w dokumencie z Dombes (s. 175-186) to tytuł dziesiątego rozdziału, który zawiera nie tylko opis dokumentu mariologicznego pt. *Maryja w Bożym planie i w komunii świętych*, zredagowanego przez grupę ekumeniczną z Dombes, ale również podejmuje analizę trzeciego rozdziału tegoż dokumentu odnośnie do problemu pośrednictwa Matki Jezusa.

Przedostatni rozdział prezentowanej książki *Kościół w Maryi. Maryja w Kościele* analizuje temat, który brzmi: *Różaniec – modlitwą jednoczącą chrześcijan* (s. 187-200). Autor wyjaśnia najpierw to, czym jest różaniec, a następnie zwraca uwagę na ekumeniczny wymiar modlitwy różańcowej, wykazując, że ma ona trzy zasadnicze wymiary: chrystologiczny, kontemplacyjny i biblijny. Wymiary te mocno określają różaniec jako modlitwę ekumeniczną, która może prowadzić do jedności wśród podzielonych wyznawców Chrystusa.

Ostatni rozdział nosi tytuł: *Maryja Królowa Polski* (s. 201-207). Zawiera analizę narodzin kultu Matki Jezusa jako Królowej Polski. Autor, przez omówienie niektórych wydarzeń historycznych z dziejów Polski, uświadamia Czytelnikowi, jak ważną rolę w życiu Narodu polskiego pełni nie tylko sam kult Maryjny, ale nade wszytko sama osoba Matki Jezusa – Maryja.

Trzeba przyznać, że książka prof. Andrzeja Napiórkowskiego OSPPE, nosząca interesująco sformułowany tytuł: *Kościół w Maryi. Maryja w Kościele*, jest dziełem bardzo cennym, szczególnie dla badaczy mariologii i ekumenizmu. Nie bez znaczenia pozostaje też wkład tej książki dla eklezjologii. Autor bowiem wykazuje chronologiczne pierwszeństwo Maryi przed nowotestamentalnym Kościołem. Najpierw była Maryja, a później zaistniał Kościół w aktach eklezjotwórczych Jezusa z Nazaretu. Więcej nawet: Maryja chronologicznie uprzedza przecież Jezusa. Właściwie uprawiana eklezjologia domaga się zatem koniecznie tak chrystologii, jak i mariologii.

Treść pozycji *Kościół w Maryi. Maryja w Kościele* niewątpliwie poszerza nie tylko stan wiedzy o roli Bogarodzicy Maryi w życiu Kościoła, ale pogłębia również duchowość maryjną. Dobrze się stało, że Autor podejmując refleksję w tak szerokim wymiarze, wskazał na konieczność stawiania pytań o miejsce Maryi w Kościele, w szczególności w liturgii, pobożności, a nade wszystko w ekumenizmie. Okazuje się, że im bardziej Kościół poznaje Maryję, tym jaśniejsza staje się jego tajemnica. Chodzi oczywiście o misterium Kościoła jako wspólnoty ustanowionej przez Chrystusa, który ciągle w niej żyje, jest obecny w sposób sakramentalny. Obok Chrystusa zawsze jest obecna Maryja, Jego Matka. Prezentowana książka wyraźnie i w prosty sposób przypomina tę prawdę. Czyni to w kontekście analizy relacji Kościoła z Maryją, uświadamiając Czytelnikowi doniosłą prawdę, iż oczyma wiary umocnionej teologią można widzieć Kościół w Maryi i Maryję w Kościele.

Grzegorz Zakrzewski *OSPPE*